PREDGOVOR

Već mjesecima pratimo autobiografsko putovanje Martina Grabarevića u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, sjećamo se svakog udarca, koji je primio i svake čaše pive, do koje je došao. Gvozdansko je došlo na zemljpoisnu kartu Hrvatske od dana, kada je Martin pojurio, da se svrsta u redove hrvatske vojske i strahota, koje je doživio. On tu nije mali Martin, seljački momak iz nepoznatog hrvatskog sela nego predstavnik čitavog jednog pokoljena hrvatskih mladića, koji su konačno doživjeli, da pronose svietom slavu hrvatskoga vojnika, borca za svoju vlastitu i našu narodnu slobodu. Gvozdansko je ostalo kao oaza medju došljacima, koji su bježali pred Turcima i od desetoga travnja 1941., kada su Hrvati stavili hrvatsku pušku na hrvatsko rame započeo je rat takozvanih partizana za svietsku revoluciju. Mržnja došljaka na starosjedioca, nomada na ratara, pravoslavca na katolika, Balkanca na Zapadnjaka. Hrvatski knezovi sa sjedištem na Ozlju, gdje se navodno skriva zakopana hrvatska kruna, imali su svoje pravoslavne kmetove kao junačke borce protiv Turaka, Eugen Kvaternik je imao Hrvate pravoslavce kao prve ustaše u Rakovici i kao prve izdajnike svojih ideala. Staljin je bio ideal Milovana Djilasa, a Dr. Ante Pavelić Poglavnik i narodni vodja Martina Grabarevića i stotine tisuća hrvatskih domobrana i ustaša. Medju njima su bili pravoslavni generali i ministri.

Ova borba nije završena i svi se pitamo, da li će Zapad shvatiti o čemu se radi i primiti svjedočanstvo Martina Grabarevića i stotina tisuća savršenih hrvatskih boraca ili će se čitav sviet pretvoriti u federalne republike s demokratskim centralizmom. Prije svega medju nama samima stvoreno je bezbroj smućenih, neupućenih i zavedenih biednika. Odgajani od Velikoga Brata od rodjenja do smrti mnogi su došli na Zapad, da se najedu, nieču vlastitu domovinu i vlastitu poviest, kako su ih učili medjunarodni pustolovi, koji haraju danas po Hrvatskoj u ime "bratstva i jedinstva." Svima je jasno, da nije stvoreno bratstvo ni jedinstvo i da su sretna hrvatska sela pretvorena u pustoš, dok se hrvatski radnici potucaju po čitavom svietu i sanjaju o domovini, kakve nigdje drugdje nema na svietu. Zbog toga su prelazili brda i

doline, a da nisu bili sviestni, da se tu ne radi o pojedincima nego o stotinama milijuna ljudi, selidbi većoj od seobe naroda, koja je još uviek u toku od vietnamskih čamaca i hrabrih Afganistanaca i Poljaka , koji se goloruki dižu kao i Hrvati za iste ideale čovječanstva.

Martin Grabarević je trebao u Gvozdanskom orati i kopati svoje njive okružen vlastitim sinovima i kćerima, ali on je od 1945. bio konobar i krojač, sjekao je tudje šume, ležao po samicama i uredima kao komunistički ćata i stotine raznih "job"-ova nisu od njega stvorile drukčijeg čovjeka od otaca i djedova. Kada sam ga upoznao u prvoj godini njegova dolazka u Toronto, vidio sam u njemu samo plećatog i rumenog člana Ujedinjenih Kanadskih Hrvata, a da nisam ni slutio, da je on neke vrste hrvatskog Marcela Prousta, koji piše dnevnik svojih izgubljenih godina. Proust je pisao knjigu o "izgubljenom vremenu", gdje su aristokratski francuzki saloni bili pozornica ljudske sudbine. Martin Grabarević je pisac strahovite hrvatske kronike, koja je započela sa zapisima hrvatskoga glagoljaša iza bitke na Krbavi, a prije njega s epištulama Jeronima iz Stridona i Marka Marulića papama, kraljevima i carevima ovoga svieta. Upravo je nevjerovatno čitati imena svih susreta Martina Grabarevića. Najprije prolazni s puškom na ramenu kroz hrvatska sela, o kojima nismo nikada prije čuli, onda u komunističkim logorima i zatvorima. Kroz sve to Martin prolazi kao onaj Martin iz Zagreba, nikada ne čujete na glas njegove kletve, jauke i uzdahe, premda sada veli, da ih doživljava ponovno svake noći bez sna u svojoj novoj domovini. Njegova filozofija je prahrvatska i bogumilska, odmah čita na licima ljudi, što se u njima skriva Bog ili Djavao. Taj dualizam je očevidan i jasan. Dok ga mlate komunisti, oni znaju, da je tvrd kao rodni kamen, da će prije pasti Velebit u more nego što će svi ovi Martini prestati, da se bore za vlast u vlastitome domu. Najveći obraćenik tih aveti bio je njegov zemljak Svetozar Pribićević, koji je iz Pariza poručio Aleksandru Karadjordjeviću, da je njegov pradjed bio austrijski poručnik, dok je Crni Djordje bio samo narednik, a to isto govore svi hrvatski Martini došljacima u Hrvatsku, da su svoji na svome, da poštuju tudje, ali svoje ne daju. Sve životinje imaju svoj "životni prostor", gdje teže da žive na svoj način i brane pro-

stor oko sebe kao privatno vlastničtvo. Zbog čega ne smije hrvatski seljak orati svoje njive i plesti kotac kao otac? Zašto mora Hrvatska kupovati amerikansku pšenicu i kukuruz? Zašto na Markovom trgu govore u ime Hrvata dotepenci, a Hrvate predstavljaju u federaciji komunistički agenti?

Ovaj putopis je dobio naslov: KALVARIJA HRVATSKOGA BORCA, jer je taj put bio posut trnjem i krvlju kao i put na Golgotu. Danas Izraelci proglasuju Krista borcem i ustašom kao branitelja Masade. Nedavno ga je neki prikazao praotcem englezke aristokracije u potrazi za čudesima Graala. Dobroćudni Hašekov "Dobar vojnik Svejk" ima često sličnosti s doživljajima Martina Grabarevića. Svi Hrvati osjećaju na sebi surku i čapljino pero Petra Zrinskoga, kardinalski grimiz svetog Alojzija Stepinca i ustaške kocke i pleter ustaških mondura. Potrebno je, da hrvatski mladići prožive hrvatsku prošlost, da je ne moraju ponoviti, i kod toga će ovaj autobiografski putopis od Gvozdanskog do Toronta biti putokaz, što čovjek mora proći na svome putu i kako nikada ne smijemo izgubiti vjeru u sebe i razvitak svakoga od nas i klonuti na putu, koji su prokrčili naši pradjedovi svojim znojem, svojom krvlju i svojim kostima. Život bez smisla vodi očaju, a borba pobjedi.

Dr. Ante Bonifačić